ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު

ދިވެހިރާއްޖެ

ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާޞާ

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2017/HC-A/28
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް:
  - * ނަން: ދައުލަތް (ލ.ގަން ކައުންސިލުގެ އިދާރާ)
  - * ދާއިމީ އެޑްރެސް: އަތޮޅު ކައުންސިލްގެ އިދާރާ
  - * މިހާރުގެ އެޑްރެސް: އަތޮޅު ކައުންސިލްގެ އިދާރާ
- އިސްތިއުނާފަށް ޖަވާބުދޭ ފަރާތް:
  - * ނަން: ހަސަން ޝަރީފު
  - * އައިޑީކާޑު ނަންބަރު: A035360
  - * ދާއިމީ އެޑްރެސް: އަލިވާގިރިގެ / ލ.ގަން
  - * މިހާރުގެ އެޑްރެސް: ހ.ފަރަވަ / ކ.މާލެ
- ހަވާލުކުރި ތާރީޚު: 19 ރަބީޢުލްއައްވަލް 1438 / 19 ޑިސެމްބަރު 2016
  - * ނިމުނު ތާރީޚު: 03 ރަޖަބް 1441 / 27 ފެބްރުއަރީ 2020
- އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 108/O6C/2015
- ނިންމި ކޯޓު: ހައްދުންމަތީ ގަން މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓު
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: އިމާރާތް ވިއްކުން
- ހުށަހެޅި ތާރީޚު: 17-04-2015
  - * ނިމުނު ތާރީޚު: 19-10-2015
- މައްސަލަބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

ފަނޑިޔާރު ޢަލީ ސަމީރު | އިސް ފަނޑިޔާރު ޝުޖާޢު އުސްމާން | ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒު

- (ރިޔާސަތު)

(ރިޔާސަތު)

- **ދަޢުވާގެ ޚުލާޞާ:**

މިއީ، ހައްދުންމަތީ ގަމު ޑިސްޓްރިކްޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 108/O6C/2015 ގެ ކޯޓުން ނިންމަވާފައިވާ، ސަރުކާރު ނުވަތަ ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފުވާކަމަށް ބުނެ ދަޢުވާކޮށް (ލ.ގަން ކައުންސިލުގެ އިދާރާ)ގެ ފަރާތުން އަމަލުކުރަމުން އިސްތިއުނާފު ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން އެދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ.

މިޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާ ފަރާތަކީ ލ.ގަން / އަލްމަސްހޫރާގެ، ހަސަން އަޙްމަދުއެވެ.

- **ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތައް:**

-01 އިސްތިއުނާފު މިކުރީ ހައްދުންމަތީ ގަމު ޑިސްޓްރިކްޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 108/O6C/2015 ޤަޟިއްޔާގެ ސަރުކާރު ނިމުނު ގޮތުގެ ތިޔާރީން ހުކުމްގެ، އޭގެ ހިސާބުން ލ.ގަން / ފޮނަދޫ އަލްމަސްހޫރާގެ، ހަސަން އަޙްމަދުގެ ނަމުގައި ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވިފައިވާ ހައްދުންމަތީ ގަމު ކައުންސިލުގެ ނަންބަރު 339-D/2014/35 އިމާރާތާއި ގޯތީގެ ރަޖިސްޓްރީގައިވާ ލ.ގަން.ފޮނަދޫ / އަލްމަސްހޫރާގެ، ދަފްތަރު ނަންބަރު 1488، ޢަބްދުالله އަލީފުޅަށް ވިއްކައިފައި އޮތް ލ.ގަން / އަލްމަސްހޫރާގެ، ހަސަން އަޙްމަދުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅުއްވުން ބާޠިލުކޮށް ދެއްވުމަށްއެދިއެވެ،

އެދެއްވުމާ ބެހޭގޮތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ދެކުމުގައި، "ދަފްތަރު، ލ.ގަން / ފޮނަދޫ.އަލްމަސްހޫރާގެ، ހަސަން އަޙްމަދުގެ ނަމުގައި ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވިފައިވާ ހައްދުންމަތީ ގަމު ކައުންސިލުގެ ނަންބަރު 339-D/2014/35 އިމާރާތާއި ގޯތީގެ ރަޖިސްޓްރީގައިވާ ލ.ގަން.ފޮނަދޫ / އަލްމަސްހޫރާގެ، ދަފްތަރު ނަންބަރު 1488،

އަބްދުﷲ އަފީފުއަށް ވިއްކުމަށް އެދި ހުށަހެޅުމުން ބެލުނު މި މައްސަލައިގައި، އިސްވެ ފާހަގަކޮށްފައިވާ ނުކުތާތަކާއި، ދެފަރާތުން ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކާއި ދިވެހިރާއްޖޭގައި އަމަލުކުރަމުންދާ ބިމާބެހޭ ޤާނޫނާއި އެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާފައިވާ ޤަވާއިދުތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ބަލާއިރު، ލ.ގަން.ތުނޑި / [illegible]، ޙަސަން އަފީފީގެ ނަމުގައި ރަޖިސްޓްރީ ކޮށްފައިވާ ހައްދުންމަތީ ގަމު ކައުންސިލްގެ ނަންބަރު 339-D/2014/35 އިމާރާތާއި ގޯތީގެ ރަޖިސްޓްރީއާއި ލ.ގަން.ތުނޑި / [illegible]، މާލެ ދަފްތަރު ނަންބަރު 1488، އަބްދުﷲ އަފީފުއަށް ވިއްކުމަށް ނިންމާފައިވާ މުޢާމަލާތަކީ އީޖާބާއި ޤަބޫލު ފުރިހަމަވެފައިވާ ސައްޙަ މުޢާމަލާތެއްކަމުގައި އެނގެން [illegible] މި މުޢާމަލާތަކީ ސައްޙަ މުޢާމަލާތެއްކަމުގައި [illegible] ކަނޑައަޅައި، [illegible] [illegible] ހިޔާރު ގޮތުން، ލ.ގަން.ތުނޑި / [illegible]، ޙަސަން އަފީފީގެ ނަމުގައި ރަޖިސްޓްރީ ކޮށްފައިވާ ހައްދުންމަތީ ގަމު ކައުންސިލްގެ ނަންބަރު 339-D/2014/35 އިމާރާތާއި ގޯތީގެ ރަޖިސްޓްރީއާއި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދަފްތަރު ނަންބަރު 1488، އަބްދުﷲ އަފީފުއަށް މި މުޢާމަލާތުގެ ސަބަބުން ބަދަލުވުމުން [illegible]، މި [illegible] [illegible] ގޯތީގެ [illegible] ދަފްތަރު ނަންބަރު 1488، އަބްދުﷲ އަފީފު ނަމުގައި ކަނޑައަޅައި، މިއަދުން ފެށިގެން ލ.ގަން.ތުނޑި / [illegible]، ޙަސަން އަފީފީގެ ނަމުގައި ރަޖިސްޓްރީ ކޮށްފައިވާ ހައްދުންމަތީ ގަމު ކައުންސިލްގެ ނަންބަރު 339-D/2014/35 އިމާރާތާއި ގޯތީގެ ރަޖިސްޓްރީއަކީ ބާޠިލް ރަޖިސްޓްރީއެއްކަމުގައި ކަނޑައަޅައި، މި ގޮތުގެ މަތިން ޙުކުމްކޮށް މި ޤަޟިއްޔާ ނިންމީމެވެ." މިފަދައިން ޙުކުމްކޮށްފައިވާކަން އެ ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިކޯޑުން އެނގެން އޮތެވެ.

02- އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ގޮތުގެ މަތިން ހައްދުންމަތީ ގަމު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 108/O6C/2015 ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] [illegible] (ލ.ގަން ކައުންސިލްގެ އިދާރާ) ގެ ފަރާތުން އެމައްސަލަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible] [illegible] [illegible] ނުކުތާތައް [illegible]، އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]

* ނުކުތާއަކީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2002 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބިމާއިބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 18 ވަނަ މާއްދާގައި، ދިރިއުޅުމަށް ދޫކުރެވިފައިވާ ބަންޑާރަ ގޯއްޗެއް، އެ ގޯއްޗެއް ދޫކޮށްފައިވާ ފަރާތަކުން އެ ޤާނޫނުގެ 16 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން އެ ގޯއްޗެއްގެ ބިން ގަބުދަންލަރު، އެހެން ފަރާތަކަށް ވިއްކަންވާނީ، ޤާނޫނުގެ [illegible] މާއްދާއަށް [illegible] ގޮތުގެ [illegible] މައްސަލަ ނިންމާފައިވަނީ ދިވެހި ރާއްޖޭގެ ބިމާއިބެހޭ ޤާނޫނުގެ 16 ވަނަ މާއްދާ އާއި 18 ވަނަ މާއްދާއަށް ރިޢާޔަތްކޮށްގެންކަމުން [illegible] ނުކުތާއެއް.

-03 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ [illegible] ކޯޓުގެ ނަންބަރު 108/O6C/2015 [illegible]

(ހ) ފުރަތަމަ ކަމަކީ: [illegible] ނަންބަރު 108/O6C/2015 [illegible] / [illegible] 399-D/2014/35 ނަންބަރު [illegible] (21 [illegible] 2014) [illegible] ނަންބަރު 1488، ޢަބްދުﷲ [illegible] ޢަބްދުﷲ [illegible]

ކައުންސިލުގެ ނަންބަރު 399-D/2014/35 އިޢުލާނާއި ގުޅޭގެ ރަޖިސްޓްރީގައިވާ އަމުސްޓަރޑޭމް ސިޓީ އެންމެހައި އިޖްރާއާތްތަކާއި ވަކިކުރި ބަންޑާރަކީ ވެރިފަރާތަކީ އަބްދުﷲ އަފީފް ކާމިލް އަލީ ގެ ރަޖިސްޓްރީގައި ޗާޓަރ ރަޖިސްޓްރީއްޔާތުގައި ކަނޑައެޅުއްވުނީ ދިކަމް ކަނޑައެޅިފައިވާކަން ފެނިގެން ކޯޓުން ކަނޑައަޅަމެވެ.

(ހ) ދެވަނަ ކަމަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބިމާއި ގުޅޭ ދިރިޔަން، މިލްކުކަން، ވިއްކުން، ކުއްޔަށްދިނުން، ބަންދުކުރުން، ގެނެސްދީ، ބިމާއި ގުޅޭ އެންމެހައި މުޢާމަލާތްތަކާމެދު، ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2002 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބިމުގެ ޤާނޫނު) އާއި އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތިންކަމަށް އެ ޤާނޫނުގެ 2 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި، މިގޮތުން އެ ޤާނޫނު ފާސްވުމުގެ ކުރިން ހުރި އަތޮޅު ބިންބިމާއި، ގޯތި ގެދޮރާއި، އެ ޤާނޫނުން އަމަލުކުރަމުންދިޔަ ގޮތް، އަތުއްސަދާ ބިންބިމާއި ގޯތި ވިއްކާނުވާނީ އެ ޤާނޫނުގެ 18 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނެފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން، އެ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސަރުކާރުތަކާ މަތިންކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބިމުގެ ޤާނޫނުގެ 24 ވަނަ މާއްދާ[1] ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި،

ބައްލަވަން ގޯތި ދޫކުރެވިފައިވާ ފަރާތަކަށް، އެއްފަހަރާ އަދި ދެއްކުމަށްފަހު، ނުވަތަ އޭގެ ފަހުން ދޫކުރެވިން ފަރާތަކާއި އަދި އަނބިކަނބަލުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބިމުގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބުނެފައިވާ ގޮތުގެމަތިން، އަދި ދަރިކަލުން ނިންމުމަށްފަހު، އެ ގޯތިބިމް ގަނޑުވަރުކަމާއި، މިގޮތުން ގަނޑު ގުޅޭ އަދި ކަނޑައެޅޭނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބިމުގެ ޤާނޫނުގެ 18 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބުނެފައިވާ ގޮތުގެމަތިންކަމަށް ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2002 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބިމުގެ ޤާނޫނު)ގެ 16 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި،

ދިރިއުޅުމަށް ދޫކުރެވިފައިވާ ބައްލަވަން ގޯތި، އެ ގޯތިބިމް ދޫކުރެވުނު ފަރާތާ ހަވާލުކުރެވުން ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2002 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބިމުގެ ޤާނޫނު)ގެ 16 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނެފައިވާ ގޮތުން އެއްފަހަރާ އަދި ދެއްކުމަށްފަހު ނުވަތަ އޭގެ ފަހުން ދޫކުރެވިން ފަރާތަކާއި އަދި އަނބިކަނބަލުން ވަކިވެއްޖެނަމަ، އަދި ދަރިކަލުން ނިންމުމަށްފަހު، އެގޯތިބިމް

---

[1] (ބައްލަވާ: ޤާނޫނު ނަންބަރު 39/2015 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބިމުގެ ޤާނޫނަށް 06 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ބަދަލުކުރެވިފައި ވަނީ މި ޤާނޫނުގެ 25 ވަނަ މާއްދާ)

ގަތުމަށްފަހު އެހެން ފަރާތަކަށް ވިއްކުމަށްޓަކައި ފުރިހަމަކުރަންޖެހޭ އިޖުރާއަތުތަކާ އަދި [illegible] [illegible] ހޯދައިގެން ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2002 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބިމުގެ ޤާނޫނު) ޤާނޫނުގެ 18 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި،

މިގޮތުން 18[2] ވަނަ މާއްދާގައި ވަނީ ދިރިއުޅުމަށް ދޫކުރެވިފައިވާ ބަންޑާރަ ގޯއްޗެއް، އެގޯއްޗެއް ދޫކޮށްފައިވާ ފަރާތަކުން މިޤާނޫނުގެ 16 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އެގޯއްޗެއްގެ ބިން [illegible]، އެހެން ފަރާތަކަށް ވިއްކަންވާނީ، މިޤާނޫނުގެ ދަށުން މިނިސްޓްރީން ހަދާ ގަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އާންމުކޮށް ޝާއިޢުކޮށްފައިވާ އުސޫލާ އެއްގޮތަށް [illegible] ކަނޑައަޅާ އަގަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި، މިމާއްދާގެ (ހ)[3] ގައި ގޯތި ވިއްކަން އެދޭ މީހާ އާއި އެމީހަކު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދިރިއުޅުން އެހެންމީހަކަށް ހަމަޖެހިފައިވުން ސާފުކޮށްދީފައިވާކަމާއި، އަދި މިމާއްދާގެ (ށ)[4] ގައި ގޯތި ގަންނަ ފަރާތަކީ ދިވެހި ރައްޔިތެއްކަމުގައިވުން ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ރަޖިސްޓްރީ ކޮށްފައިވާ ކުންފުންޏެއްގެ ސަތޭކަ އިންސައްތަ ހިއްސާދާރުންނަކީ ދިވެހިންކަމުގައި [illegible] ކުންފުންޏަކަށް ނުވަތަ ޤާނޫނީ [illegible] ނުވަތަ ކޯޕަރޭޓިވް ސޮސައިޓީއަކަށްވުން، ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ރަޖިސްޓްރީ ކޮށްފައިވާ ސަތޭކަ އިންސައްތަ ދިވެހިންގެ ޖަމްޢިއްޔާއެއް ނުވަތަ ޖަމާޢަތެއްކަމުގައިވުން ސާފުކޮށްދީފައިވާކަމާއި، އަދި މިމާއްދާގެ (ނ)[5] ގައި އެއްވެސް ގޯއްޗެއް ނުވަތަ ބިމެއް ވިއްކާނަމަ، އެ ގޯތި ނުވަތަ ބިން ވިއްކާ އަގުގެ 15% (ފަނަރަ އިންސައްތަ) ޓެކްސްގެ ގޮތުގައި އެ ގޯއްޗެއް ނުވަތަ ބިމެއް ވިއްކާ ފަރާތުން ސަރުކާރަށް ދައްކަންވާނެކަމަށް ސާފުކޮށްދީފައިވާކަމާއި،

---

[2] ނޯޓު: ޤާނޫނު ނަންބަރު 39/2015 (ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2002 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބިމުގެ ޤާނޫނު)އަށް 06 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނުން 18 ވަނަ މާއްދާގެ [illegible] [illegible] މިގޮތަށް އިސްލާހުކުރެވިފައި.

[3] ނޯޓު: ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2008 (ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2002 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބިމުގެ ޤާނޫނު)އަށް 02 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނުން 18 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ވަނީ މިގޮތަށް އިސްލާހުކުރެވިފައި

[4] ނޯޓު: ޤާނޫނު ނަންބަރު 39/2015 (ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2002 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބިމުގެ ޤާނޫނު)އަށް 06 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނުން 18 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ވަނީ މިގޮތަށް އިސްލާހުކުރެވިފައި

[5] ނޯޓު: ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2008 (ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2002 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބިމުގެ ޤާނޫނު)އަށް 02 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނުން 18 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ވަނީ މިގޮތަށް އިސްލާހުކުރެވިފައި

އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބިމާބެހޭ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާފައިވާ "ގޯތި[11] އަދިއިމާރާތް ގަނެވިއްކުމާބެހޭ ޤަވާއިދު 2008" ގެ 9 ވަނަ މާއްދާގައި އަދިއެއް ގޮތަކަށް ނުވަތަ ދިރިއުޅުމަށް ދޫކުރެވިފައިވާ ބަންޑާރަ ގޯއްޗެއް ބިން އަދިއެއް ކުރުމަށްޓަކައިވެސް ވިއްކަންވާނީ އިސްތިސްނާ ސަރުކާރަށް އެއްގޮތް ވާގޮތުގެމަތިންކަމަށް މިމާއްދާގެ (ހ)، (ށ)، (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިސްތިސްނާ "ގޯތި[11] އަދިއިމާރާތް ގަނެވިއްކުމާބެހޭ ޤަވާއިދު 2008" އަށް ގެނެވުނު 1 ވަނަ އިސްލާހުގެ ދަށުން މިފަދައިން އިތުރުކުރެވިފައިވާ (ނ) ގައި ގޯތި އަދިއިމާރާތް ކުރުމަށް ދޫކުރެވިފައިވާ ގޮތުގައި ބޭރުގެ ފަރާތަކަށް ދޭން ވަކިކުރުމަށް ނުވަތަ ރަހުނުކުރުމަށް ވެރިފަރާތުން ހުއްދަ ދޭންވާނެ ގޮތްތައް ނަގައިގެން ބަޔާންކޮށްފައި، އަދި ގޯތި އަދިއިމާރާތް ދޫކުރެވިފައިވާ ފަރާތްތަކުން ގޯތި ގަނޑުވެރިން ގޮތުގެ އެއްވެސް ބަދަލެއް ނުގެނެވޭނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި،

މިގޮތުން، ދިރިއުޅުމަށްޓަކައި ދޫކޮށްފައިވާ ބަންޑާރަ ގޯއްޗެއް އަދިއިމާރާތެއް ގޯތީގެ ވެރިފަރާތުން ހުއްދަ ހޯދައިގެން ސަރުކާރުން ދޫކުރެވޭ ބިމެއް ކަމަށްވާނަމަ މިނިސްޓްރީ އޮފް ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރގެ ޙަވާލުގައި ބޭއްވުމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރގެ ނަންބަރު 05 (ފަހެއް) ހުޅުމާލޭގެ ގޯތިތަކުން އަހަރު ބޭނުންކުރާ ގޮތުގެ ޤަވާއިދުގައި މިނިސްޓްރީ އޮފް ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރއިން ނެރެފައިވާ "ގޯތި[12] އަދިއިމާރާތް ގަނެވިއްކުމާބެހޭ ޤަވާއިދު 2008 އަށް 02 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ 10 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ، އަދި މިޤަވާއިދުގެ 15 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ދިރިއުޅުމަށް ދޫކުރެވިފައިވާ ބަންޑާރަ ގޯއްޗެއް އަދި ބާރު ހިއްސާކުރެވޭ، ބިމާބެހޭ ޤާނޫނާއި، މި ޤަވާއިދުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ބިމުގެ އަގު އަދި އަދާކުރުމަށް ހަމަ ޖެހޭ ގޯތީގެ ވެރިފަރާތަކަށް ކަނޑައެޅި ގޯއްޗެއް އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ގޮތުގެ ތެރޭގައި ހިމެނިފައިވާކަމާއި،

އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ކަންކަމުން ބަލާއިރު، ދިރިއުޅުމަށް ދޫކުރެވިފައިވާ ބަންޑާރަ ގޯއްޗެއް އަދި ޚާއްޞަކޮށް ވިއްކާފައިވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބިމާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 16 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ގޯތި ގެން ގޯތި އަދިއިމާރާތްކުރުމަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބިމާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 18 ވަނަ މާއްދާ އަދި "ގޯތި[13] އަދިއިމާރާތް ގަނެވިއްކުމާބެހޭ

ގަނެވިއްކުމާބެހޭ ގަވާއިދު 2008" ގެ 09 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސަބަބުތަކާއި އެއްގޮތްވާގޮތުގެ މަތިންކަން ބުނެގެން ނިންމަވާފައެވެ.

(ހ) ތިންވަނަ ކަމަކީ، ހައްދުންމަތީ ގަމު ކައުންސިލުން ލ.ގަން.ތުނޑި، އަލްސޭޓުރުސް އާ ކިޔުނު ގޯއްޗަށް ހަދާފައިވާ ނަންބަރު 399-D/2014/35 އިޖާރާއާއި ގޯތީގެ ތަފްސީލުބަޔާން ބެލުމުން އެއީ ބަންޑާރަ ގޯއްޗެއްކަމާއި އަދި އެގޯތީގައިވާ އެންމެ އިމާރާތްތަކާއި ވަޒަންކުރައްވާފައިވާ ތިރިގާތުގެ ބަޔާން އަދިދިޔަކާން ހުކުމްގައި ނިންމާފައި، ބަންޑާރަ ގޯއްޗެއް ވިއްކާލުމުގެ އެގޯއްޗެއް ދުވަސްވަރުގައިވާ ވަރަށްބާރު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބިމާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 16 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އެގޯއްޗެއްގެ ބިން ގަބޫލުކުރަން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބިމާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 18 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން އެގޯތި އަދިއަލަށް ކުރުމަށްފަހުގައިކަން ހުކުމުން ނިންމަވައި، ލ.ގަން.ތުނޑި، އަލްސޭޓުރުސް އާ ކިޔާ ގޯތި ދަފުތަރު ނަންބަރު 1488 / އަބްދުﷲ ޢަފީފާން 230000ރ (ދެލައްކަ ތިރީސްހާސް) އަށް ވިއްކުމަށްފަހު މުޢާމަލާތުގައި އަޅުގަނޑުމެން ހައްދުންމަތީ ގަމު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ވާހަކަތަކަށް، "ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބިމާބެހޭ ޤާނޫނު" އާއި "ގޯތި އަދިއަލަށްކުރުމާއި، ގަނެވިއްކުމާބެހޭ ގަވާއިދު 2008" ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ގޯތި އަދިއަލަށްކުރުމުގެ ޝަރުތުތަކާއި، އަދި ގޯތި ވިއްކާލައިވާ އަގުގެ 15% ޗާޖްގެ ގޮތުގައި ސަރުކާރަށް ދައްކާފައިނުވާކަމަށް، ހުށަހެޅުއްވުމުގެ ފަރާތުން ބަދަލުގައި ސަރުކާރަށް ގާނޫނު ހުށަހެޅުއްވުމުގެ ފިޔަވަޅު އަޅުއްވައި އަބްދުﷲ ޢަފީފު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ސަރުކިއުލަރުގެ މަޢުލޫމާތާއި ޚިލާފުވާކަން ހުކުމުން ނިންމަވާފައެވެ.

(ށ) ހަތަރުވަނަ ކަމަކީ، ލ.ގަން.ތުނޑި، އަލްސޭޓުރުސް އާ ކިޔާ ގޯތީގައިވާ އިމާރާތް 230،000.00ރ (ދެލައްކަ ތިރީސްހާސް ރުފިޔާ)އަށް ވިއްކުމުގެ މުޢާމަލާތް އެއްބަސްވެވުނު ނަމަވެސް، ބަޔަކު އެހެނަސް އެގޯތި އަބްދުﷲ ޢަފީފާން ވިއްކާލާފައިވާކަމާއި، އަދި އެ ގޯތީގައިވާ އިމާރާތްތަކުގެ އަގުގެ ޗާޖްގައި ދެއްކުމުން ކަނޑައަޅާފައިވާ 230،000.00ރ (ދެލައްކަ ތިރީސްހާސް ރުފިޔާ) ބަޔަކު އަދިދިޔައިރު ދެއްކުމަށްފަހު 25 މެއި 2015 ގައި ލ.ގަމު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓަށް ވާހަކަތަކުގެ ދަޢުވާ ދިޔައިވާ

ބުނެފައިވާކަމާއި، ހަމައެފަދައިން ލ.ގަން.ތުނޑި، އަލްސާގަރުސް [illegible] [illegible] ގެ 230،000.00ރ (ދެލައްކަ ތިރީސްހާސް ރުފިޔާ)އަށް ގަނެ، އެ ވިޔަފާރީގެ އަގު ބަޔާން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] އަބްދުﷲ އަޒީޒު 25 މެއި 2015 ގައި ލ.ގަމު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން [illegible] [illegible] ބުނެފައިވާކަމަށް، ލ.ގަން.ތުނޑި، އަލްސާގަރުސް ގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/2002 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބިމުގެ ޤާނޫނު) އަދި "ގޯތި [illegible] [illegible] [illegible] ގަވާއިދު 2008" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

އެހެންކަމުން މިމައްސަލަ ބެލި ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ [illegible] ލ.ގަން.ތުނޑި، އަލްސާގަރުސް، ބަޔާން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] "އަލްސާގަރުސް" [illegible] [illegible] [illegible] ގޯތި ދަފްތަރު ނަންބަރު 1488، އަބްދުﷲ އަޒީޒުއަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބަޔާން [illegible] [illegible] މައްސަލަ [illegible] [illegible] ގެ ލ.ގަމު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 108/O6C/2015 ޤަޟިއްޔާގައި ކުރައްވާފައިވާ ޙުކުމް ބާޠިލު [illegible].

- **ޙުކުމް:**

[illegible]، މިސްލު [illegible] ކަންކަން [illegible] [illegible] [illegible] ލ.ގަމު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 108/O6C/2015 ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] ކުރައްވާފައިވާ ޙުކުމް ([illegible] [illegible]) ގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].